

การมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการ คณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โดยประยุกต์ตามหลักอปริหานิยธรรม*

Local Political Leaders' Participation in Promoting the Administration of the Sangha in Kalasin Municipality Through the Application of Aparihaniyadhamma

พระเมฆินทร์ ปญญาพโล (สุขโพธิ์), สุธิพงษ์ สวัสดิ์ทา และสุรพล พรหมกุล

Phra Mekhin Panyaphalo (Sukpho), Suthiphong Sawattha and Suraphon Promgun

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: mekin27071978@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอปริหานิยธรรมกับการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น และ 3) เสนอแนวทางการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของผู้นำท้องถิ่น การวิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณคือผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น จำนวน 197 คน คำนวนจากสูตรทาร์โรว์ ยามาเน่ และกลุ่มข้อมูลเชิงคุณภาพคือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 12 รูป/คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.54) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.66) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.53$, S.D. =

*ได้รับบทความ: 19 มีนาคม 2568; แก้ไขบทความ: 1 สิงหาคม 2568; ตอปรับตีพิมพ์: 25 สิงหาคม 2568

Received: March 19, 2025; Revised: August 1, 2025; Accepted: August 25, 2025

0.71) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.75) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.71)

2. หลักอปริหานิยธรรมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการประยุกต์หลักอปริหานิยธรรม ได้แก่ การจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอและมีระบบที่ชัดเจน ครอบคลุม และตรงเวลา การร่วมมือในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ การสร้างความสามัคคีในชุมชน การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมต่อบริบทปัจจุบัน และการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างคณะสงฆ์กับชุมชน เพื่อให้การบริหารกิจการคณะสงฆ์มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; ผู้นำท้องถิ่น; การบริหารคณะสงฆ์; หลักอปริหานิยธรรม; เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

Abstract

The objectives of this study were: (1) to examine the level of participation of local political leaders in the administration of Sangha affairs, (2) to investigate the relationship between the principles of Aparihaniyadhamma and the participation of local political leaders, and (3) to propose guidelines for applying Aparihaniyadhamma to promote Sangha administration. A mixed-methods research design was employed. The quantitative sample consisted of 197 local political leaders, determined using Taro Yamane's formula, while qualitative data were obtained from 12 key informants. The research instruments included questionnaires and in-depth interviews. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics—frequency, percentage, mean, and standard deviation—together with hypothesis testing and Pearson's correlation coefficient. Qualitative data were analyzed using descriptive content analysis.

The findings revealed that:

1. The overall level of participation of local political leaders in promoting Sangha administration was high ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.54). By aspect, the highest mean score was participation in decision-making ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.66), followed by participation in evaluation ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.71), participation in benefits ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.75), and participation in operations ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.71).

2. The principles of Aparihaniyadhamma were found to have a statistically significant positive correlation with the participation of local political leaders in Sangha administration at the .01 level.

3. The proposed guidelines emphasized regular and systematic meetings with clear agendas, punctuality, and comprehensive collaboration, participation in beneficial activities, fostering community unity, adherence to appropriate rules for the current context, and strengthening mutual understanding between the Sangha and the community for effective and sustainable administration.

Keywords: Participation; Local Leadership; Monastic Administration; Aparihaniyadhamma; Kalasin Municipality

1. บทนำ

การมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไทยเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันมานาน โดยมีทั้งมุมมองที่สนับสนุนและคัดค้านและชี้ให้เห็นถึงปัญหาและข้อควรพิจารณาต่างๆ ดังนี้

1) ปัญหาทั่วไป การแทรกแซงการแต่งตั้งพระสงฆ์ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นบางคนใช้อิทธิพลของตนเพื่อแทรกแซงการแต่งตั้งพระสงฆ์ โดยสนับสนุนพระสงฆ์ที่พวกเขาต้องการ หรือกีดกันพระสงฆ์ที่พวกเขาไม่ชอบ พฤติกรรมเหล่านี้ขัดต่อหลักการของคณะสงฆ์ และอาจนำไปสู่การตั้งพระสังฆาธิการที่ไม่เหมาะสม, การสนับสนุนวัดบางแห่งเป็นพิเศษ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นบางคนให้การสนับสนุนวัดบางแห่งเป็นพิเศษ โดยบริจาคเงินสร้างสิ่งปลูกสร้างหรือจัดสรรทรัพยากรต่างๆ พฤติกรรมเหล่านี้สร้างความเหลื่อมล้ำในหมู่ วัดและอาจนำไปสู่ความขัดแย้งภายในชุมชน การใช้ศาสนาเพื่อหาเสียงเลือกตั้งผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น บางคนใช้ศาสนาเพื่อหาเสียงเลือกตั้ง โดยเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาบริจาคเงินให้วัดหรือให้คำมั่นสัญญาว่าจะสนับสนุนศาสนาพฤติกรรมเหล่านี้ขัดต่อหลักคำสอนทางศาสนา และอาจทำให้ประชาชนสูญเสียความศรัทธาในศาสนา การละเลยปัญหาที่แท้จริง ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นบางคนมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมทางศาสนาที่ฟุ่มเฟือย แทนที่จะแก้ไขปัญหาที่แท้จริงของประชาชน เช่น ปัญหาความยากจนปัญหาการศึกษา หรือปัญหาสุขภาพพฤติกรรมเหล่านี้ทำให้ประชาชนรู้สึกไม่พอใจ และอาจสูญเสียความไว้วางใจในผู้นำทางการเมือง (ปรีชา มีชัย, 2562)

2) ปัญหาเฉพาะพื้นที่ การสนับสนุนวัดที่ผิดกฎหมายในบางพื้นที่ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นให้การสนับสนุนวัดที่ผิดกฎหมาย โดยละเลยกฎหมาย และระเบียบของคณะสงฆ์ พฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของคณะสงฆ์และอาจนำไปสู่ปัญหาทางสังคม การหนุนหลังพระสงฆ์ที่ประพฤติผิด ในบางพื้นที่ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นให้การหนุนหลังพระสงฆ์ที่ประพฤติผิด

โดยปกปิดพฤติกรรมของพวกเขาหรือใช้ความสัมพันธ์ของตน เพื่อช่วยเหลือพวกเขาพ้นผิดพฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลเสียต่อศรัทธาของประชาชนต่อศาสนา และอาจนำไปสู่ปัญหาทางกฎหมาย การขัดแย้งกับผู้นำศาสนาในบางพื้นที่ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นเกิดข้อขัดแย้งกับผู้นำศาสนา โดยมีความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ พฤติกรรมเหล่านี้สร้างความแตกแยกในชุมชน และอาจส่งผลเสียต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (สมชาย ปรีชา, 2555)

ด้วยเหตุที่หลักการบริหารนิยธรรมเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องมืออันสำคัญในการปกครองดูแลหมู่คณะ ให้เจริญรุ่งเรืองโดยไม่มีเสื่อมถอย ประกอบด้วย 1) หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ หมายถึง พระภิกษุสามเณรควรประชุมกันเนื่องนิത്യเพื่อปรึกษาหารือข้อกิจการต่างๆ ของหมู่คณะ (อง.สตตก. ไทย) 2) พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม หมายถึง พระภิกษุสามเณรควรพร้อมเพรียงกันมาประชุม และพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม 3) พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ หมายถึง พระภิกษุสามเณรควรพร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ 4) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ หมายถึง พระภิกษุสามเณรไม่ควรบัญญัติกฎข้อบังคับใหม่ที่ไม่อยู่ในพระวินัยปิฎก 5) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ หมายถึง พระภิกษุสามเณรไม่ควรล้มล้างกฎข้อบังคับหรือประเพณีปฏิบัติที่ดีงามที่เคยมีมาแล้ว 6) เคารพนับถือผู้อาวุโส หมายถึง พระภิกษุสามเณรควรเคารพนับถือผู้อาวุโส 7) สงเคราะห์ผู้ยากไร้ หมายถึง พระภิกษุสามเณรควรสงเคราะห์ผู้ยากไร้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โดยประยุกต์ตามหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อจะได้ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์สืบต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารนิยธรรมกับการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จำนวน 388 คน การคำนวณขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการวิจัย โดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 197 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ในอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการร่วมดำเนินงาน ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการร่วมประเมินผล ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้กับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามด้วยหลักอปริหานิยธรรม

1.3 การสร้างแบบสอบถามและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาหลักการและทฤษฎีศึกษาเอกสารทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ตามหลักธรรมอปริหานิยธรรม ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้ 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย 3) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย 4) สร้างเครื่องมือวิจัย โดยกำหนดให้ประเด็นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 5) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข 6) นำเสนอเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ 7) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัย 8) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 9) รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) ขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้ 2) หาค่าเที่ยงตรง (Validity) โดยกำหนดแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence) 3) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยนี้แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .830 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงสามารถนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างได้จริง 4) นำแบบสอบถาม

ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ในการนำไปใช้แจกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแจกจ่ายแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 197 ชุด โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเองและติดตามกลับมาครบทั้ง 197 ชุด

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 รูปหรือคน โดยเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โดยประยุกต์ตามหลักการบริหารนิยธรรม และให้แนวทางการส่งเสริมต่างๆ ได้อย่างอิสระ

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ 1) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ 3) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย 4) สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โดยประยุกต์ตามหลักการบริหารนิยธรรม ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) ให้เลือกตอบโดยเสรี

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ หาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของข้อคำถาม (IOC) ซึ่งแต่ละข้อได้ค่า IOC ที่มีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของข้อคำถามทุกข้อ 2) นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยรับแบบสัมภาษณ์กลับคืนตรวจสอบความถูกต้องความครบถ้วนสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบทและประมวลผลเข้าด้วยกันรวมทั้งใช้แนวคิดจากเอกสารและผลวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการวิเคราะห์

4. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยประยุกต์ตามหลักการบริหารนิยธรรม

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม

การมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการเข้าร่วม	3.63	0.66	มาก	1
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.47	0.71	ปานกลาง	3
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.47	0.75	ปานกลาง	3
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.53	0.71	มาก	2
รวม	3.52	0.54	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการเข้าร่วม 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นด้านการเข้าร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.63$, S.D = 0.66) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.53$, S.D = 0.71) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.47$, S.D = 0.75) ตามลำดับ

2. ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์กับหลักการบริหารนิยธรรม

ตัวแปรอิสระ	จำนวน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	P-value
1. หลักอภิปธานิยธรรม	197	0.78	0.00**
2. ด้านการหมั่นประชุมกัน เนื่องนิตย	197	0.71	0.00**
3. ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม	197	0.69	0.00**
4. ด้านพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม	197	0.93	0.00**
5. ด้านการพร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ	197	0.80	0.00**
6. ด้านการไม่ถืออำเภอบำเหน็จบุญดีสิ่งที่มีได้บุญดีไว้	197	0.88	0.00**
7. ด้านการไม่ล้มล้างสิ่งที่มีได้บุญดีไว้	197	0.52	0.00**
8. ด้านการถือปฏิบัติมั่นตามวัชชีธรรม	197	0.69	0.00**

จากตารางที่ 2 พบว่า หลักอภิปธานิยธรรม 7 มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.78

2. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ การประยุกต์หลักอภิปธานิยธรรมในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ พบว่า 1.ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นควรจัดประชุมระหว่างผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นกับคณะสงฆ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อหารือและปรึกษาในประเด็นต่างๆ รวมถึงการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันในกิจกรรมของวัดและชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือที่ยั่งยืน ควรมีการทำงานร่วมกันอย่างสามัคคี และมีการพบปะพูดคุย ประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ไขปัญหาและสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน การประชุมกันเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายจะนำข้อมูลของตนเองได้มีการแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับสถานะงาน ปัญหาหรือความสำเร็จ ช่วยให้สามารถปรับแผนและวิธีการทำงานได้ทันเวลา เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นทั้งนี้การประชุมช่วยให้ทุกคนได้พูดคุยกันเพื่อหาสาเหตุและวางแผนแก้ไขอย่างรวดเร็ว ป้องกันการสะสมปัญหาหรือข้อผิดพลาด 2) ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นกับคณะสงฆ์ควรสร้างระบบการประชุมที่ชัดเจน มีระเบียบวาระประชุมที่ครอบคลุมและตรงประเด็น และให้ผู้มีส่วนร่วมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ เพื่อให้การประชุมมีประสิทธิภาพและผลลัพธ์ที่ชัดเจน ความพร้อมเพรียงในการประชุมแสดงถึงการทำงานอย่างมืออาชีพ ทำให้ทุกคนรู้สึกมีความกล้าในกระบวนการทำงาน และตัดสินใจมากขึ้น เมื่อทุกฝ่ายมีความเข้าใจและเห็นด้วยกับแนวทางและเป้าหมายจากการประชุม การทำงานหลังการประชุมจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น ช่วยให้การปฏิบัติงานร่วมกันหลังจากนั้น

มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น 3) การพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นกับคณะสงฆ์ควรเลิกประชุมตามเวลาที่กำหนดไม่เดินออกจากที่ประชุมในเวลาที่มีการประชุมอยู่ ควรเข้าร่วมประชุมให้ความร่วมมือตั้งแต่ต้นจนจบ การประชุมหากว่าต่างฝ่ายต่างออกตามใจชอบแล้วจะเกิดเหตุการณ์ไม่เรียบร้อย ทำให้การประชุมดำเนินไปไม่ได้ตามกำหนดเวลาที่ตั้งไว้ ทำให้เสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ การประชุมนั้นย่อมมีกำหนดเวลาและวาระการประชุมที่แน่นอน ทุกฝ่ายควรเลิกประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน ต้องตรงต่อเวลาที่กำหนด การเข้าประชุมและการทำใดๆ ก็ดี ต้องมีความสามัคคีเป็นสำคัญ ต้องฝึกฝนจิตใจในจิตสำนึก ไม่ขาด ไม่อ้างติดงานหลวงงานราษฎร์ไม่หลบหนีการประชุม 4) การพร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ผู้นำทางการเมืองและชุมชนควรเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อคณะสงฆ์ เช่น การอนุรักษ์วัฒนธรรม การจัดงานบุญ หรือกิจกรรมช่วยเหลือชุมชน และเน้นความสำคัญของการทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม การทำงานร่วมกันช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจถึงหน้าที่และเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งจะลดโอกาสเกิดความขัดแย้งระหว่างผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นกับคณะสงฆ์ ที่ประชุมมีมติอย่างไรแล้วก็ให้นำไปปฏิบัติตามหน้าที่ได้รับมอบหมายอย่างพร้อมเพรียงกัน และพร้อมเพรียงกันส่งเสริมความสามัคคีปรองดองในชุมชนร่วมกัน ทำหน้าที่ของตนเองให้เต็มกำลังความสามารถตามที่ได้รับมอบหมายจากมติที่ประชุม อย่างพร้อมเพรียงกัน เพื่อสร้างความรับผิดชอบ ป้องกันไม่ให้เกิดการกินแหนงแคลงใจกัน ต้องให้ความสำคัญกับการประชุม ต้องทำงานของส่วนรวมให้ดี และพร้อมเพรียง 5) การไม่ถืออำนาจใจบัญญัติสิ่งที่มีบัญญัติไว้ ผู้นำทางการเมืองและคณะสงฆ์ควรปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด และหลีกเลี่ยงการเพิ่มข้อกำหนดที่อาจสร้างความขัดแย้งหรือเป็นอุปสรรคต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ผู้นำทางการเมืองควรตรวจสอบข้อบัญญัติและศึกษาข้อกฎหมายที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมให้มากที่สุด ยินดีปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ ไม่ขัดหรือต่อต้านข้อบัญญัติกฎหมาย ควรหลีกเลี่ยงการตีความเพิ่มเติมหรือการสร้างข้อกำหนดใหม่ที่ไม่ได้มีในกฎหมาย เว้นแต่มีช่องทางหรืออำนาจที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ผู้นำทางการเมืองและคณะสงฆ์ควรจัดทำคู่มือหรือหลักเกณฑ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อช่วยลดความไม่แน่นอนในการตัดสินใจ 6) การไม่ล้มล้างสิ่งที่ได้บัญญัติไว้ ผู้นำทางการเมืองและคณะสงฆ์ควรศึกษาร่วมกันว่ากฎเกณฑ์หรือสิ่งที่ได้บัญญัติไว้มีผลกระทบต่อสังคมหรือระบบอย่างไรบ้างหรือหากสิ่งนั้นยังมีคุณค่าและเหมาะสมในบริบทปัจจุบัน ควรให้ความสำคัญกับการรักษาไว้ การไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ทำให้ผู้นำทางการเมืองและคณะสงฆ์หรือประชาชนมีความมั่นใจในกฎระเบียบที่มีอยู่ และเชื่อว่าทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม หากต้องการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากไม่เหมาะสมกับบริบททางสังคม ควรดำเนินการด้วยขั้นตอนที่ชัดเจน เช่น การผ่านมติ การประชุม หรือการลงประชามติ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและยุติธรรม รักษาและเคารพข้อตกลงหรือกฎเกณฑ์ที่มีอยู่แล้ว และปรึกษาหารือกันก่อนการเปลี่ยนแปลง เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและสร้างความมั่นใจในหมู่ผู้นำและชุมชน 7) การถือปฏิบัติมั่นตามวัชชีธรรม ผู้นำทางการเมืองและคณะสงฆ์ควรสนับสนุนการปฏิบัติที่ส่งเสริมความ

สามัคคี เคารพซึ่งกันและกัน และสร้างความเข้าใจระหว่างคณะสงฆ์และผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้กิจกรรมการบริหารงานคณะสงฆ์ดำเนินไปด้วยดีและได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ผู้นำควรมีความตั้งใจจริงในการส่งเสริมสนับสนุนศาสนาและกิจการคณะสงฆ์ มุ่งมั่นทำงานเพื่อสร้างกิจกรรมทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาความใส่ใจในรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการคณะสงฆ์ เช่น การบูรณะวัด การส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา เปิดโอกาสให้ชาวบ้านและคณะสงฆ์ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาวัดหรือชุมชน รวมถึงส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคม เช่น การจัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน การจัดกิจกรรมรักษาศีล หรือการอบรมคุณธรรมจริยธรรม ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนผ่านโครงการศาสนศึกษาและการพัฒนาคุณธรรม สนับสนุนกิจกรรมทางศาสนาในลักษณะโครงการที่มีผลกระทบต่อเนื่อง เช่น การสร้างศูนย์ปฏิบัติธรรม

5. อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลในครั้งนี้ผู้วิจัยจะได้นำประเด็นที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการเข้าร่วม 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นมักมีความใกล้ชิดกับชุมชน และกิจการคณะสงฆ์เป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมและประเพณีในพื้นที่ ส่งผลให้ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา สามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางประสานงานระหว่างคณะสงฆ์ ชุมชน และหน่วยงานรัฐ เพื่อจัดหาทรัพยากรหรือการสนับสนุนที่จำเป็น ประชาชนในพื้นที่อาจมีความคาดหวังให้ผู้นำทางการเมืองเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนกิจการคณะสงฆ์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของชีวิตประจำวันและความเชื่อของคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระวสันต์ วสันตเวที (หงอกชัย) และคณะ (2564, หน้า 71-82) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาภาณุวัฒน์ สิทธิเมธาวิ (จันทะยา) (2566, หน้า 214-226) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวรเมธ

เดชธมโม (ดีสุรกุล) (2561) ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของอำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ในพื้นที่อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ มีความคิดเห็นต่อระดับการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของอำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

การมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยประยุกต์ตามหลักอปธานิยธรรม ผลการวิจัยพบว่า หลักอปธานิยธรรมมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นมีการจัดประชุมกับคณะสงฆ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อหารือในประเด็นต่างๆ และจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันสำหรับกิจกรรมในวัดและชุมชน โดยการประชุมช่วยส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือที่ยั่งยืนระหว่างฝ่ายต่างๆ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นและคณะสงฆ์ควรสร้างระบบการประชุมที่มีความชัดเจน มีระเบียบวาระครอบคลุมและตรงประเด็น ทุกฝ่ายควรแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ การเลิกประชุมควรเป็นไปตามกำหนดเวลา ทุกฝ่ายต้องตรงต่อเวลาและให้ความร่วมมือตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อป้องกันการเสียเวลาและเหตุการณ์ไม่เรียบร้อย ผู้นำทางการเมืองและชุมชนควรร่วมมือกันในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น การอนุรักษ์วัฒนธรรมและการช่วยเหลือชุมชน การทำงานร่วมกันช่วยลดความขัดแย้ง สร้างความสามัคคีในชุมชน ปฏิบัติตามกฎหมายที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงการเพิ่มข้อกำหนดหรือการตีความใหม่ที่น่านำไปสู่ความขัดแย้ง เว้นแต่จะมีอำนาจที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ให้ความสำคัญกับการรักษา กฎเกณฑ์ที่เหมาะสมในบริบทปัจจุบัน เพื่อสร้างความมั่นใจในกฎระเบียบและความยุติธรรม และผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นมีการร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ เช่น การพัฒนาวัด การส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา การอบรมคุณธรรมจริยธรรม และโครงการศาสนศึกษาสำหรับเยาวชน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสันต์ วสันตเวที (หงอกชัย) และคณะ (2564, หน้า 71-82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำท้องถิ่นส่งเสริมให้สังคมเห็นคุณค่าการศึกษาทั้งธรรมศึกษาและศึกษาทางโลก ส่งเสริมคณะสงฆ์โดยการให้ความรู้ด้านกองทุนความช่วยเหลือเอื้ออาทรสังคม จัดการปรับปรุงภูมิทัศน์ในอาคารบริเวณวัดให้มีความร่มรื่นสะอาด น่าเลื่อมใส และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาจิระศักดิ์ สิริภทโท (จิระสถิต) (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ในการจัดงานมหกรรมพืชสวนโลก จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม การเคารพสิทธิซึ่งกันและกันของสังคม การเชื่อฟังและยอมรับจารีตประเพณีที่ชุมชนร่วมกันบัญญัติขึ้นเอง

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ที่สะท้อนถึงการมีส่วนร่วมในระดับที่ยังไม่สูงมาก โดยมีจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงดั่งนั้น เทศบาลควรมีนโยบายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมที่เชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับคณะสงฆ์ เช่น การบวชเรียน การอบรมศีลธรรม หรือกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ดั่งนั้นผู้นำทางการเมืองควรมุ่งเน้นเรื่องผลประโยชน์ในระยะยาว หรือ ควรมองเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและคณะสงฆ์อย่างยั่งยืน มากกว่าในเชิงการเมือง

1.3 เทศบาลควรจัดให้มีโครงการในการถวายความรู้ความเข้าใจแก่พระสงฆ์ในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการพัฒนาชุมชน ภายใต้การนำของคณะสงฆ์ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ควรนำผลการวิจัยการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ไปประยุกต์ใช้กับคณะสงฆ์และภาคประชาชน

2.2 ควรเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

2.3 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในด้านการดำเนินงานและรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมน้อยกว่าด้านอื่น ดั่งนั้นผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ทางพระพุทธศาสนา ร่วมกับคณะสงฆ์

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษายังมีเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 ควรมีการทำวิจัย การมีส่วนร่วมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ในจังหวัดอื่นๆ ต่อไป

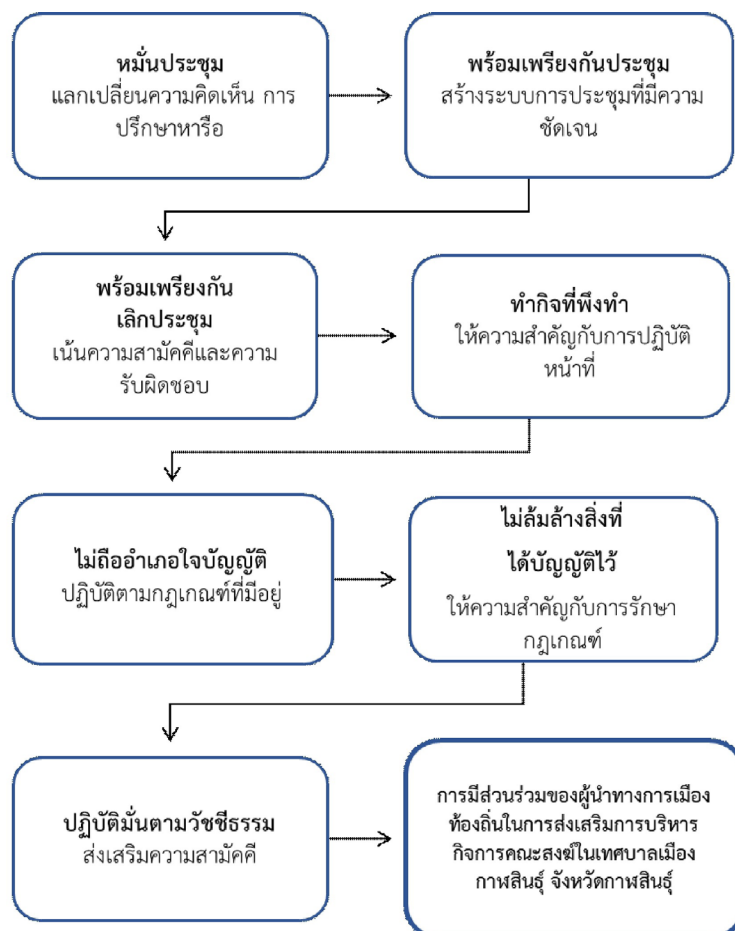
3.2 ควรมีการทำวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์

3.3 ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในองค์กร ชุมชน หน่วยงานภาคประชาสังคม และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องต่อไป

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากผลการวิจัยที่มุ่งศึกษาบทบาทของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โดยใช้หลัก "อปินานิธรรม" เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล การรวบรวมข้อมูลดำเนินการผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งส่งผลให้สามารถระบุองค์ประกอบสำคัญของการมีส่วนร่วมได้อย่างชัดเจน ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ที่สะท้อนให้เห็นถึงกลไกการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นใน 7 ประการสำคัญ ซึ่งได้ถูกจัดเรียงและแสดงผลในรูปแบบแผนภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคการเมืองท้องถิ่นและคณะสงฆ์ในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์. (2567). *คณะผู้บริหารสำนักงานแรงงานจังหวัดกาฬสินธุ์*. เข้าถึงได้จาก https://www.kalasinlocal.go.th/public/person/data/chart/structure_id/17/menu/1180
- ปรีชา มีชัย. (2562). *การเมืองไทยกับพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- พระมหาจิระศักดิ์ สิริภทโท (จิระสถิต). (2567). *การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการจัดงานมหกรรมพืชสวนโลก จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาภาณุวัฒน์ สิทธิเมธาวี (จันทะยา), ชาญชัย ฮวดศรี และสุธิพงษ์ สวัสดิ์ทา. (2566). การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. *วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์*, 8(2), 214-226. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/saketreview/article/view/269300/181784>
- พระมหาวรณธ เตชธมโม (ดีสุรกุล). (2561). *การส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ของอำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ*. (สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระวสันต์ วสันตเวที (หงอกชัย) และชาญชัย ฮวดศรี. (2564). การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. *Journal of Buddhist Education and Research*, 7(1), 71-82.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมชาย ปรีชา. (2555). *บทบาทของคณะสงฆ์ไทยในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis*. (2nd ed.). New York: Harper and Row.